

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

55. An Regulares satisfaciant præcepto recitandi Horas Canonicas, si illas tantum mentaliter dicant? Et an hoc idem dicendum sit de partibus Missæ cantatæ, quos Sacerdos, submissa voce, legere per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

B. M. Virginis, & tamen post Urbanam constitutionem, nulla noua concessione facta, publice, & voique illud celebramus, & imprimuntur Breuiarium hoc Oraculo. Quod signum est, vigore, eo quod iam vti mandatum, & iam summo, ac sapientissimo Pontifici notum sit, per supplicationem eidem à Religione datum, ad exequendum hoc scrupulum; cui tamen petitioni responsorum se dixit per quandam Congregationem super Oraculorum materiam institutam, vel instituendam; quod tamen hucusque factum non extitit. Quod si quis virget, eadem ratione subsistere omnia alia oracula, quae aliquando suum habuerunt effectum, ac propterea inutilem esse Apostolicam constitutionem.

7. Respondeo primo, valere in iis, quae sicut nō sunt fortia effectum, ut dicit Gregorius. Secundo cum S. D. N. in sua Bulla, alias felic. record. dicat, sepe oracula minus Canonica interpretatione extēdi, & perperam in disciplina Ecclesiastica detrimentum executioni demandari, & cum non subfinire ista causae in citato Oraculo, non videatur esse reuocatum. Tertio sicut fortior effectum, cum contingat etiam in successu, ut est in prescriptionibus, & viuicationibus, sufficiente ut aliquando executioni mandatum sit.

6. Quod Scortiam autem, male referit verba consecrationis, & Roderici; non enim ait, ut summis dicit (hoc enim quoniam priuilegium est) sed satis facient dicens mentaliter; ita referit ipse Rodericus citatus, & quod non comprehendat verba consecrationis, patet ex Concilio Florentino, & Tridentino decernentibus Sacramenta non confici nisi per verba. Quare non est cauillanda concessio quae (quoad Missam) intelligi debet de aliis secreteris.

7. Nec tantum pro scrupulosis concessum fuit, ut putat Lezana ex Rodriguez, quia tale non dicit Rodriguez, & Navarrus loco citato, reprehendit collectorem priuilegiorum, quod in margine apposuerit pro scrupulis, cum in texu id non reperiatur.

8. Verum dicit aliquis mentaliter posse dici, quae secretū dicenda forent: non autem totum officium.

9. Respondio, utrumque conceditur, de secretū dicendis, cum iuncti recitant, ne se mutuò impediāt: de toto officio, cū soli; ait enim Pontifex, Eodem modo possit facere (id est, mentaliter dicendo,) qui solus dicit officium per se cū prolatione verbalis, &c. Vox enim officium, indefinite prolatum, de toto accipi debet, & suadet ratio, quia non est necesse audiiri, qui solus loquitur. Hucusque Santorius, cuius opinio, an probabiliter in praxi admittenda sit iudicent alii.

RESOL. LV.

An Regulares facientes precepto recitandi Horas Canonicas, si illas tantum mentaliter dicani?

Et enī hoc idem dicendum sit de partibus Missa cantata, quas Sacerdos, submissa voce, legere per Rubricas debet? Ex p. 10. tr. II. & Misc. I. Refol. 1.

Sup. contēto in hac Ref. in Ref. præterita, & in aliis eius annor.

Affirmatiā sententiam nouissimè docet A. noster Siculus, doctus quidem, & Author ex Societate Iesu, Pater Thomas Tamburinus Opus. de Sacrificio Missæ, lib. 2. cap. 9. §. 3. per iuram, ex quodam Priuilegio Leonis X. quia vult dictum Priuilegium esse pro omnibus, etiam non scrupulosis: etiam de toto Officio, quod priuatin recitati solet; etiam de ipsis partibus Missæ cantata quas Sacerdos submissa voce, legere per Rubricas debet. Patent haec ex verbis iam allati Priuilegi;

quidquid alij contradicant. Nec obstat illud: Quia in Ordinario iubentur dici secretū quasi non omnia secreta Missæ, & totum Officium. Non obstat inquam, quia, queso, quid aliud est illud in Missa, quod iubetur secretū dici in Ordinario, hoc est in Rubricis ordinariis; nisi secreta ipsius Missæ omnia? De officio autem, licet fatear aliqua uberi secreto dici, non omnia; tamen ex verbis illis vniuersalibus. Qui dicit Officium per se solum, cū prolatione verbalis sit præcipue ut ab aliis intelligatur: & ex toto contextu Privilegi, fine que cur fuerit imperatur, satis claram colligitur, sermonem esse de toto Officio. Ita Tamburinus, qui nullum Autorem in favorem sua sententia adducit, & tamen poterat, cum ante ipsum illum docuerit Ioan. de la Cruz in Stat. Relig. lib. 2. cap. 8. concl. 1. Santorius in Comment. Mor. ad Statuta D. Franc. cap. 3. Statut. 2. dub. 3. quibus ego adendum puto Persicum de Hor. Canonice. cap. 2. dub. 4. num. 2.

2. Sed licet Ego olim circa hanc sententia meum proferre iudicium noluerim, nunc absolute affero, illam prorsus non esse admittendam. Primo, quia dictum Priuilegium fuit concessum viuae vocis oracula; ergo modò est sublatum per Constitutiones Gregorij XV. & Urbani VIII. Et ita individualiter, loquentes de hoc Priuilegio Leonis X. & Tamburino adducto, obseruant, & docent Pater Baldelus in Theol. mor. tom. 3. lib. 3. diff. 3. num. 16. Lezana in Summa tem. 1. cap. 12. num. 13. & Pellizzarius mox citandus.

3. Secundò dato, quod dictum Priuilegium non fuerit sublatum; tamen non est recedendum à nostra sententia, quam firmiter tuerit Pater Pellizzarius in Man. Regul. tom. 1. tr. 3. cap. 8. num. 71. non solum, ait ille, quod Indulximus Leonis fuit viuae vocis Oracula concessum, ut in specie notauit idem Casaubon sed etiam ex eo quod verba illa, & quod eadem modo possit facere, qui solus dicit Officium per se: quibus niterunt allegati Doctores, non probant intentum: cum referantur non ad recitationem eorum, quae in Ordinario, iubentur dici secretū sub silentio de his enim solum aēdum fuerat in priori parte indulxi; & super hī tantum cædebat, concessio communis Fratribus Minoribus, non autem superto Officio. Ceterum, ut studio Lectori tanto manifestius apparet germana intelligentia illorum verborum; Cum prolatione verbalis sit præcipue, ut ab aliis intelligatur: triplex prolatione verbalis distinguuntur. Prima est eorum, quae iubentur dici secretū sub silentio. Secunda est illorum, quae iubentur recitari elatiori voce. Tertia est virtusque materis prædictæ, id est totius omnino Officij. Non loquuntur ergo prefata verba de prima prolatione; cum aperte sit falsum, prolationem verbalem secretam sub silentio præcipue fieri, ut ab aliis intelligatur, siquidem silentium recitantium non est medium congruum ad faciendum auditum in aliis: non de terra, cū hæc adæquatè sumpta involuat primam secretam sub silentio; adeoque ratione huius sit medium congruum ad faciendum auditum in aliis: sed de secunda prolatione tantum cum tacita exclusione primæ; sicut sensus est: possit etiam Frater, qui solus recitat per se, dicere mentaliter ea, que secretū iubentur dici sub silentio. Et certè, quod talis interpretatio sit rationabilis, inde suadetur, quod sic ius commune minus lœditur, quā si dicamus per præfatum indulxum concedi, ut mentaliter recitentur etiam ea, quae alij dicenda sunt altiori voce: cū derogatio iuris communis interpretari semper debeat stricte. Hucusque Pelizzarius.

4. Sed non deferam hic apponere verba Hieronymi Garcia in Summa Theol. mor. tract. 2. diff. 1. dub. 1.

De Horis Canonicis, &c. Ref. LV I. &c. 449

dub. 2. qui alios adducit Doctores, sic enim
allicit; Algunos Autores modernos calumnian fin
recon de Nauarro, porque dixi cap. 20. de Hor. Ca-
noas num. 14. que speculatiue falso se puden dezir
mentales las cosas, que mandan el Missal y Bre-
viario que se digan secreto; pero a la verdad Nauar-
ro nancia concece, que basta dezirlas mentalmente,
por que no es necesario que las organ otros, ne aun el
mismo que las dice en rigor; porque ya Nauarro sa-
lo que no es provable poder rezar mentalmente, por
la autoridad de la Iglesia, que rifa la oracion vocal
en las Horas Canonicas. Ni obstante el Privilio de
Leon X. concedido a los Menores, que parece dar
facultad para rezar mentalmente; porque como ex-
plique Rodriguez in QQ. Regul. tom. 1. question. 42.
nota, quare dezir lo mismo, que hemos reserido de
Nauarro, Peyrinis tom. 1. sutor. Privilieg. Constatu-
t. 1. Leon X. num. 4. calumnia a Fray Juan de la
Cruz, lib. 1. de statu Religios. cap. 8. dub. 2. porque
interpreta many anche este privalio de Leon X. ya
Scotia theor. 322. porque lo interpreta muy estre-
cho pro me conformo con la interpretacion de
Rodriguez, que pues si concedio a su Orden mejor
jura mente del Papa que no todos estos otros
dubitent, que son de diferentes Religiones. Pero no
esta la interpretacion de Tamburino question. 9.
num. 2. donde afirma, que de los escrupulosos, quando
rezan soles, si se han de oir, o no se misinos, y que
basta mear los labios, aunque rezan o lean por
el libro mentalmente. Hac ille; que quidem de di-
recto pagina cum his, que superius docuit Tam-
burinus ex Societate; cuius sententiam in Praxi à
Regularibus minime secundam esse existimo.

RESOL. LVI.

Regulat altera opinione circa recitationem
Horarum Canoniarum. Primo. an Regulares fa-
cilius sententiam recitantes Horas Canonicas, si
destant mentaliter dicant?

Ex quo infertur, quid est sentendum de obligatione
ex ratio, & penitentia a Confessario invenita, an
pistis solum tantum mentaliter, quod idem dicen-
dam est de recitatione Missa, sectus verbis con-
siderationis?

Secundo, an omissionis Officii Diuini per tres vices in
anno non constitutat peccatum mortale?

Tertio, an si certum, quod Regulares sacris ordinibus
minime initiati, teneantur priuatim solvere
Horas Canonicas?

Quarto, an obligantur Regulares sub mortali ad
coram, si ex sua absentia nouerint chororum
pati?

Quinto, an chorus non existat tantum cum duobus,
vel ad minus quamob, vel tres necessa-
ri sunt?

Sexto, an in choro possint anticipari, vel postponi
Hora Canonica extra tempus illud, quod ab Ec-
clisia prescriptum est? Ex p. 11. tr. 2. & Misc. a.
Ref. 10.

¶ 1. Pater Bruno Chaffaing de priuit. Regular.
pariz. tract. 8. cap. 4. propos. loquens de
quodam privalio Leonis Decimi sic ait; Verum
tamen quantum hoc privalium magnum sit, potest
tamen aliquo modo dici non esse Privalium, sed
utrum communis explicacionem. Ratio est, quia pre-
ceptum de recitando officio, est tantum de illo di-
cendo; sed ille qui mente dicit, verè dicit officium;
verba enim mentalia sunt verba verissima; alioquin
filius Dei non esset Verbum Patris: & certe vide-

tur S. Thomas eiusdem esse sententia, cum 2. 2.
quasi. 88. art. 12. ait; Quod vocalis oratio non sit
necessaria, nisi quando illa debet innoteſcere toti
populo (conſtat autem horas priuatas non debere
ſic innoteſcere) ſecundum cum dicit hominem fo-
lo corde dicere poſſe ex illo Psalmi 261. Tibi dixit
cor meum. Denique motus labiorum, non eſt tanti
momenti, ut obligationem ſub lethali inducat; cum
abundet, hic defectus ſuppleri poſſit per maiorem
attentionem, & devotionem; quoicirca probabile
eſt, quod aliqui putant, quos refert Emanuel Sa-
verb. Hora §. 11. illum qui ſic dicit officium ob ma-
iorem devotionem exculari a lethali peccato, utrum
autem venialiter peccet, Lectori doceo iudicandum
relinquo. Ita ille, qui etiam antea prop. 4. firmat,
Primo, omissionem officij per tres vices in anno,
non conſtituere peccatum mortale; quia omnes
conueniunt in hoc, quod ſola notabilis omifilio in
hac materia efficiat culpam mortalem; at omifilio
vnius, aut alterius diei non eſt notabilis per reſpe-
ctum ad totum annum, dum non ſit 100. pars. Se-
condo, quoniam magis obligat reſidentia, quam re-
citatio Horarum, cum illa fit ex iure Diuino, & in-
ſuncta ſub mortali per multos Canones: at verò re-
citatio Horarum priuatum facienda, ſit tantum con-
ſuetudinis, vel ad ſumnum iuriis Ecclesiasticis, nullo
que Canone obligante ſub mortali iniungatur, &
tamen pluribus dubius quis à reſidentia abſēt po-
teat abſque labore mortalis culpae, ergo, &c. Exci-
pe tamen ab hac sententia recitationem ob titu-
lum aliquem speciale, qui obliget ad quotidie
recitandum ſub culpa lethali, nam ratione illius
tituli poterit, qui obligat ad recitandum illas Ho-
ras quotidie, ut verbi gratia, ſi in fundatione Monas-
terij ſit appofitus, aut in confeſſione alicuius legati
Monasterio, aut Ecclesia facti.

2. Secundò, Afferit non eſt certum quod
Regularis Sacris ordinibus minime initiati teneantur
priuatim ſolvere Horas Canonicas, nam de
teliquis Regularibus (ſi Fratres Minores excipias)
non eſt certum, quod illo vinculo ligentur; nam om-
nia argumenta, quæ adducuntur ad illud onus Re-
gularibus imponendum, parum, aut nihil penitus
probant, & conſuetudo, quæ eſt vnum ex praeci-
piti non admittitur a multis, vt a Caiet. in ſun-
ma verſo. Hora §. 1. Medina quaſi. 7. de orat. ſab-
ſinem ad Aragon 21. quaſi. 8. art. 12. dub. 4. &
a Villalobos, qui in 1. parti ſumma tract. 24. diſſent.
¶ 3. afferit le plures antiquos, & graues diſerforum
Ordinum Regularis de haſtia interro-
gasse, nihilque certi afferere potuisse. Qui autem
in dubio vellet obligare ad huiusmodi onus Regu-
laris, contra Ius faceret, quod vult, ut melior fit
pars poſſidentis.

3. Obligari Regularis ſub mortali ſi ex ſua ab-
ſentia nouerint Chororum pati, & tunc credit illum
pati, ſi in eo cantu plano cantatur, dum non adfun-
ſalem quatuor, ſi verè cantu ſirmo recitatur, ut
in Choro Recollectorum, & Capucinorum, dum
etiam tot Regularis non interficiunt, niſi quis
dixerit eum numerum ſufficiere; qui ad recitationem
priuatam alternatim faciendam ſufficiens eſt;
cumque ad hanc faciendam duo ſufficiant, videtur
illum numerum dumtaxat neceſſarium: nam haec
recitatio Horarum per diēs Regularis practicata,
non eſt proprius cantus ordinatus ad populum conno-
candum ut interſis, qui eſt præcipius ſinis inſtitu-
tionis Chori ſed tantum recitatio alta, ſiem, &
clata voce facta, eſter tamen peccatum maior numeri
numero non accedente ad Chororum, ſi inde scandalis
occationem ſacculares, aut Regularis affluerent,
quod perſep̄e ex huiusmodi abſentis fine cauſa &

^{Sup. hoc ſug.}
pra in Ref.
§. 5. 1. & in
Ref. 16. lege
doctrinam
§. Non defi-
nam, & fi-
gnāter quā-
vis curſum
infra in Ref.
so. §. No-
tatio.

<sup>Sup. hoc in-
fra §. Ad id
huius Ref. &
latiffime ſu-
pra à Re-
fol. 12. vique
ad Ref. 18.
inclusum &
in hac vlt. &
in eius vlt.
& in aliis ea-
rum prima-
rum anno-
tationum.</sup>